

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ

Η ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

«Εἶναι πολλοί καί ἀμέτρητοι σχεδόν στόν ἀριθμό οἱ ἄνδρες, οἱ γυναῖκες καί οἱ νέοι πού προσέρχονται στήν ἀγία τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία,... πού διαφέρουν ἐξ αἰτίας τοῦ γένους καί τοῦ εἴδους, τῆς ἐθνικότητας καί τῆς γλώσσας, τοῦ βίου, τῆς ἡλικίας, τῶν γυνωμῶν, τῶν τεχνῶν, τῶν τρόπων, τῶν ἠθῶν καί τῶν ἐπαγγελμάτων, τῶν ἀξιωμάτων, τῶν χαρακτήρων καί τῶν συνηθειῶν. Κι ὅλοι αὐτοί δέχονται τήν ἀναγέννησή τους καί τήν ἀναδημιουργία τους μέ τή δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν Ἐκκλησία».

ΜΑΞΙΜΟΥ ΟΜΟΛΟΓΗΤΟΥ
Μυσταγωγία (PG 91:665)

1. Στό παραπάνω κείμενο ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμοιωγῆτης μᾶς δίδει μιά θαυμάσια περιγραφή τῆς ἁρμονικῆς σύνθεσης μεταξύ εὐχαριστιακῆς ἐμπειρίας καί τῆς ποικιλίας τῶν μελῶν τῆς ἐνοριακῆς κοινότητας. Ἡ Ἐκκλησία στηρίζεται στήν ἐτερότητα τῶν χαρισμάτων καί ἀναπτύσσεται μέσα ἀπό τή διαφορετικότητα τῶν προσώπων. Μέσα ἀπό τήν «ἀδιαίρητη σχέση» τῶν χαρισμάτων συγκροτεῖται καί ἡ ἐνοριακή κοινότητα.

Δυστυχῶς πολλῆς φορές ὑπάρχει ἡ ἐσφαλισμένη ἐντύπωση ὅτι ἡ «Ἐκκλησία» ταυτίζεται μέ τό ἱερατεῖο καί τό «πλήρωμα» μέ τόν λαό, δηλαδή, τοὺς «λαϊκοὺς» ἢ τοὺς πιστοὺς. Ὅμως μιά παρόμοια ἀντίληψη ἔχει καταστροφικές συνέπειες στήν ἐκκλησιολογική της προοπτική. Μέσα ἀπό τήν προβληματική αὐτή δέν εἶναι δυνατόν νά λειτουργήσουν οἱ σχέσεις κοινωνίας, ὅταν οἱ ἄνθρωποι προσέρχονται ὡς **ἄτομα** στήν Ἐκκλησία.

ἜΑρα, κάθε ἀπόπειρα ἀλλοίωσής της εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τήν Ἐκκλησία, πού ἀπό τή φύση της ἀποτελεῖ τήν «κοινωνία προσώπων».

Ἐκκλησία δέν μπορεί νά εἶναι μόνον ἡ Ἱερά Σύνοδος, οἱ Ἐπίσκοποι, οἱ Κληρικοί, οἱ μοναχοί ἢ τά διάφορα ἐκκλησιαστικά της ὄργανα. Φυσικά, οὔτε μόνον ὁ λαός. Οἱ λαϊκοί ἀποτελοῦσαν ἀνέκαθεν γιά τήν Ἐκκλησία τοὺς «ζωντανούς λίθους» (Α΄ Πέτρ. 2:5) πού οἰκοδομοῦσαν τόν πνευματικό ναό τοῦ Θεοῦ.

2. Κληρικοί καί λαϊκοί συμμετέχουν ἀπό κοινοῦ στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ λειτουργικές προσευχές εἶναι διατυπωμένες σέ πληθυντικό ἀριθμό καί ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ λατρευτική προσευχή ἀνήκει σέ ὅλη τήν ἐνοριακή κοινότητα. Ὁ ἱερέας ἐπιτελεῖ οὐσιαστικό λειτούργημα γιά τή σωτηρία «*τοῦ σύμπαντος κόσμου*», καί προΐσταται τῆς σύναξης, ὥστε τά πάντα «*εὐσχημόνως καί κατά τήν τάξιν γινέσθω*» (Α΄ Κορ. 14:40) ἀλλήλα καί «*ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καί σεμνότητι*» (Α΄ Τιμ. 2:2).

Ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται ἐκεῖ πού τελεῖται ἡ θεία Εὐχαριστία. Μέσα ἀπό τή συμμετοχή μας στό μυστήριο αὐτό συμμετέχουμε ἐνεργά στό εὐχαριστιακό σῶμα της. Ἡ κοινωνία τῶν χαρισμάτων συνιστᾷ τή βάση τῆς ἀγαπητικῆς κοινότητας καί καθιστᾷ τήν ἀνάγκη συμμετοχῆς ὁλόκληρου τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἀνάλογα μέ τά διακονήματά του, στό ἔργο τῆς Ἐνορίας.

Τό λειτουργικό βίωμα δέν σταματᾷ. Συνεχίζεται ἀδιάκοπα καί στήν καθημερινή μας ζωή. Ἐκφράζεται μέσα στό ὀρθόδοξο ἥθος πού ἀποτελεῖ μέρος τῆς ζωῆς μας στήν οἰκογένεια, στόν τόπο ἐργασίας, στό δημόσιο βίο. Σέ ὅ,τι καί ἐάν κάνουμε στή

ζωή μας, σέ κάθε ἐπάγγελμα ξεχωριστά, ἀντικατοπτρίζεται ἡ παρουσία καί ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Καλοῦμαστε, λοιπόν, νά ἐκπληρώσουμε, κατά τόν καλύτερο τρόπο, τίς ὑποχρεώσεις μας, τόσο ἐντός ὅσο καί ἐκτός τοῦ θεσμοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Νά προαγάγουμε κατά τρόπο ἀποτελεσματικό τό ἔργο της χωρίς ἐγωισμό, ἀνωτερότητα, φανατισμό ἢ περιφρόνηση τοῦ ἐτέρου (βλ. Α΄ Κορ. 13:9-13).

3. Ἐντός τῆς Ἐνορίας γνωρίζουμε ἤδη τή σημαντική προσφορά τῶν λαϊκῶν στά Μητροπολιτικά καί Ἐκκλησιαστικά Συμβούλια, τά Φιλόπτωχα Ταμεῖα, τά Κατηχητικά Σχολεῖα, στοὺς μεγάλους Ἐκκλησιαστικούς Ὄργανισμούς ἢ στά Ἀνώτατα Ὄργανα πού ἔχει θεσπίσει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ὑστερα ἀπό τά πρόσθετα μέτρα τῆς Ἱεραρχίας μας, ἀποφασίσθηκε ἡ μεγαλύτερη συμμετοχή τους στά νέα Γνωμοδοτικά Συμβούλια, τά Δικαστικά Συμβούλια, καί σέ εἰδικές Ἐπιτροπές γιά τήν ἀξιοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

Ἀπό τή μέχρι σήμερα ἐμπειρία φαίνεται ὅτι τά προβλήματα τοῦ κόσμου δέν ἀντιμετωπίζονται μόνον μέ τή φιλάνθρωπία. Ὑπάρχουν πολλὰ προβλήματα καί ἐκτός τῆς Ἐνορίας πού ἔχουν σχέση μέ τήν προστασία τῆς ἀνθρώπινος ζωῆς, τήν ποιότητα ζωῆς, τήν ἀνθρώπινη ἐλευθερία ἀλλήλα καί μέ πολλὰ συνακόλουθα, ὅπως ἡ ξενοφοβία, ἡ φτώχεια, ἡ ἀνεργία, ὁ κοινωνικός ἀποκλεισμός, ἡ γεροντική ἡλικία, πού αὐξάνεται ἐπικίνδυνα στήν Ἑλλάδα καί στήν Εὐρώπη, τά ναρκωτικά, ἡ κακοποίηση τῶν γυναικῶν κ.ἄ.

4. Γι' αὐτό ζητεῖται ἡ ἀξιοποίηση τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου σέ νέα σχήματα πέρα ἀπό τοὺς γνωστούς παραδοσιακοὺς τρό-

πους. Ένδεικτικά θά μπορούσαμε νά ἀναφέρουμε τά ἑξῆς:

α) Ἡ τοπική κοινότητα βρίσκεται πάντοτε σέ οὐσιαστική κοινωνία μέ τόν Ἐπίσκοπο. Τά πάντα τελοῦνται γύρω ἀπό τό πρόσωπο τοῦ Ἐπισκόπου «*ἵνα ἀσφαλῆς καί βέβαιον πᾶν ὁ πράσσεται*» (Ἰγνατίου Θεοφόρου). Ἀπό τήν ἄλλη τó ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου στήν ἐκλογή τῶν κληρικῶν ἴσως νά ἔχει λυθεῖ γιά πολλῆς ἀπό τίς Αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ἐλπίζουμε ὅμως ὅτι σύντομα θά βρεθεῖ μιὰ κοινή λύση γιά ὅλες τίς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Ἐκεῖνο ὅμως πού ἐπιζητεῖται σήμερα ἀπό τοὺς πιστοὺς μας εἶναι ἡ ἀνάδειξη νέων κληρικῶν καί ἡ λατρευτική συμμετοχή τους στήν Ἐνορία.

β) Τό αἶτημα περί συμμετοχῆς τῶν λαϊκῶν στή λατρεία ἀποτελεῖ ἀπό τή γέννησή της ἔκφραση τοῦ ὅλου σώματος. Ἦδη ἡ Ἐκκλησία μας ἐργάζεται ἐντατικά γιά τή «*λειτουργική ἀναγέννηση*», ἡ ὁποία, μεταξύ ἄλλων, στοχεύει στήν ἐνεργή καί ἐνσυνείδητη ἐπιστροφή τοῦ συνόλου τῶν πιστῶν στό καθεστῶς τῆς πλήρους συμμετοχῆς τους στά δρώμενα, στά ἀναγινωσκόμενα καί στά ψαλλόμενα ἐντός τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητας.

γ) Ἡ συμμετοχή τῆς γυναίκας στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Τό ζήτημα αὐτό ἀσφαλῶς καί δέν εἶναι ἀποκομμένο ἀπό τό γενικότερο ζήτημα τῆς ζωῆς τῶν λαϊκῶν σέ αὐτήν. Ἡ δραστηριοποίηση τῶν γυναικῶν εἶναι ἐπιβεβλημένη, κυρίως σήμερα, λόγῳ τῶν ποικίλων προσβολῶν πού δέχεται τό πρόσωπό της. Χρειαζόμαστε τίς γυναῖκες σέ ὅλα τά ἐπίπεδα. Ἐλπίζουμε ὅτι σύντομα θά ἔχουμε τή χαρά, μέσω τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Παρακοινοῦθῆσεως τῶν Γυναικείων Θε-

μάτων, νά δημιουργήσουμε τό πρῶτο Μητροπολιτικό Δίκτυο γιά τή μεγαλύτερη ἐνεργοποίηση τῶν γυναικῶν στήν πατρίδα μας.

δ) Μέ προσοχή θά πρέπει νά μᾶς ἀπασχολήσει καί ὁ ρόλος τῶν νέων καί νεανίδων σέ κάθε Ἐνορία. Οἱ νέοι δέν ἀποτελοῦν ξεχωριστό κομμάτι στήν Ἐνορία. Ζητεῖται ὅμως ἡ ὀργανική ἔνταξή τους στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Κάθε πρόταση πού θά βοηθήσει πρὸς τήν κατεύθυνση αὐτή εἶναι εὐπρόσδεκτη.

ε) Ἡ Ἐκκλησία μας δείχνει ιδιαίτερη εὐαισθησία, στοργή καί ἀγάπη ἀπέναντι στόν κάθε ἄνθρωπο, γιατί ξέρει νά σέβεται, αἰῶνες τώρα, τήν εἰκόνα τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου. Πιστή σ' αὐτή τή βασική ἀρχή συνεχίζει νά ἐφαρμόζει πολλὰ προγράμματα στήριξης, πνευματικῆς καί ὑλικῆς, στοὺς συνανθρώπους μας. Ἀπό τά δωρεάν γεύματα τῆς κάθε Ἐνορίας, χωρίς νά ζητᾶ τήν ταυτότητά τους, μέχρι τήν ἐπίλυση τῶν ποικίλων προβλημάτων τους.

στ) Ἀσφαλῶς καί φιλιανθρωπικό ἔργο ἐπιτελεῖται καί ἀπό ἄλλες ἐθελοντικές ὁμάδες, πού θά πρέπει νά τύχουν τῆς προσοχῆς μας. Ὅμως ἡ δομή καί ἡ ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι πολύ διαφορετική καί δέν μποροῦμε νά λησμονοῦμε τήν ἐσχατολογική της προοπτική. Στήν προσπάθεια μεγαλύτερης προσφορᾶς στήν κοινωνία, εἰδικά ἀπό τοὺς νέους, μποροῦμε νά ἀναλάβουμε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες σέ συνεργασία μέ ἄλλους κοινωνικοὺς ἐταίρους ἢ καί μέ ἄλλες ἐνορίες καί μέ τή βοήθεια τῆς Μῆ Κυβερνητικῆς Ὁργάνωσης «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία μέ τήν πολῦτιμη ἐμπειρία της θά μποροῦσε νά συντονίσει τίς προσπάθειές

μας προς τό συμφέρον τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

ζ) Τέλος, ὅπως φαίνεται καί ἀπό τά παραπάνω, ζητεῖται ἡ ἀνασυγκρότηση καί ὁ ἐπαναπροσδιορισμός τῆς Ἑνορίας. Ἡ ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας μας γιά τήν πραγματοποίηση Κληρικοῤαϊκῶν Συνελεύσεων σέ κάθε Ἑνορία, τουλάχιστον μιά φορά τό χρόνο, ἐλπίζουμε ὅτι θά βοηθήσει σέ ἕνα γόνιμο διάλογο μεταξύ ποιμένων καί ποιμνίου πρὸς ἐξεύρεση λύσεων καί συγκεκριμένων προτάσεων γιά τό ἔργο τῆς κάθε Ἑνορίας ξεχωριστά.

5. Ἡ πρακτική τῆς Ἐκκλησίας μας σέ κάθε ἐποχή ἦταν ἡ ἐξεύρεση καί ἡ προώθηση ἑνός κοινωνικοῦ μοντέλου μέ ἐπένδυση στόν ἄνθρωπο καί τήν οικοδόμηση ἑνός ἐνεργοῦ κράτους πρόνοιας στή δημιουργία ἰσορροπημένων ἀνθρώπινων κοινωνιῶν. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι καί σήμερα γιά τήν ἀντιμέτωπιση τῆς οικονομικῆς ἀνάπτυξης καί τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας ἀναζητεῖται ἕνα νέο μοντέλο οικονομίας, πού στηρίζει τόν ἐθελοντισμό καί τήν ἀλληλεγγύη.

Ὁ δυναμισμός τῶν λαϊκῶν στό ἔργο αὐτό καί στή συνέχισή του εἶναι σημαντικός. Χρειαζόμαστε τά ὀράματά τους γιά μιά ζωντανή Ἐκκλησία. Ἡ συμμετοχή τους στή λατρεία, στήν κατανόηση τῶν δρώμενων, ἐντός καί ἐκτός τοῦ ναοῦ, ἡ ἀνασυγκρότηση τῆς Ἑνορίας, ἡ εὐχαριστιακή κατανόηση τῶν διακονημάτων, ἡ θέση τῆς γυναίκας στήν Ἐκκλησία κ.ἄ. ἀποτελοῦν μέρος τοῦ ἔργου τῆς σύγχρο-

νης Ἑνορίας. Ἐάν πράγματι ἐπιθυμοῦμε μιά Ἐκκλησία «*μη̅ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων*» (Ἐφεσ. 5:27), δέν μπορούμε νά μένουμε ἀδρανεῖς.

Ζοῦμε ἀσφαλῶς σέ ἕναν κόσμο πού δέν εἶναι ὁ ἰδεωδέστερος· κόσμος ἀφιλόξενος, ἀλλήλοδοξος, ἀλλήλοθρησκος. Οἱ σημερινές συνθήκες εἶναι ἀντίξοες, ἴσως καί χειρότερες ἀπό κείνες πού ἀντιμέτωπισε ἡ Ἐκκλησία στό περιβάλλον τῶν πρώτων αἰῶνων. Παρά τήν ἐλλεινότητα καί τήν ἀποστασία τοῦ σημερινοῦ κόσμου δέν πρέπει νά λησμονοῦμε πῶς αὐτός εἶναι ὁ κόσμος πού ἀγάπησε τόσο πολύ ὁ Θεός, πού «*τόν υἰόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μη̅ ἀποληται, ἀλλ᾽ ἔχη ζωὴν αἰώνιον*» (Ἰωάν. 3:16).

Ὁ κόσμος αὐτός εἶναι τό φυσικό καί ἱστορικό περιβάλλον τοῦ κάθε πιστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας. Γι' αὐτό καί ὁ ἐνοριακός τρόπος ζωῆς ἔχει κεντρική σημασία γιά τήν Ἐκκλησία μας, τή ζωή μας καί τήν πατρίδα μας. Ἡ ἀποδοχή τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ κλεῖνει γιά τόν πιστό, κληρικό ἢ λαϊκό, ἄνδρα ἢ γυναῖκα, γέρο ἢ νέο, τό μυστήριο τῆς προσωπικῆς σωτηρίας καί ὀριοθετεῖ τό πλαίσιο τῆς εὐθύνης γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου καί τή δοξολογία τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Γιά πλείονες πληροφορίες στό διαδίκτυο

1. www.ecclesia.gr

2. www.myriobiblos.gr

«ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ». Ἔκδοση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασίου 1 – 115 21 Ἀθήνα, τηλέφωνο 210-7272.204.

Διανέμεται δωρεάν μέ τή φροντίδα τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

Ἐκτύπωση καί προσφορά τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.